

ศิลาจารึกหลักที่ 1

ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง

๑. พ่อ กู ชี ตรี นทรา ทศย แม่ กู ชันนาง เสง พ่อ กู ชันบาน เมือง
๒. ตู พ่อ นื่อง ท้อง เดชว ทำ คน ผู้ ชาย ผู้ ญ่ง ไส่ พ่อ เผอ
๓. อ ผู้ อ้าย ดาย จาก เผอ คยม แญ่ ญ่ง เดก เม่อ อ กู ชัน ใหญ่ ได้
๔. สบ เก้า เข้า ขน สาม ชน เจ้า เมือง ลอด มา ที่ เมือง ตก พ่อ กู ไป รบ
๕. ขน สาม ชน หว ช้าย ขน สาม ชน ขบบ มา หว ขว ขน สาม
๖. ชน เก่ ลอน เข้า ไพร ฝ้า หน้า ไส พ่อ กู หน ญญาช พาย จแจ
๗. (นุ) ก บั หน กู ชี ช้าง เบกพล^(๑) ก ขบบ เข้า ก่อน พ่อ กู ญ
๘. (ช้า) ง คิ้ว ขน สาม ชน ตน กู พัง ช้าง ขน สาม ชน คว ชี
๙. มาส เมือง แพ้ ขน สาม ชน พ่าย หน พ่อ กู จัง ชัน ชู ก
๑๐. ชี พระ ราม คำแหง เพ่อ อ กู พัง ช้าง ขน สาม ชน เม่อ
๑๑. อ ช่ว พ่อ กู ก บั เรอ แก่ พ่อ กู ก บั เรอ แก่ แม่ กู ก ได้ คว
๑๒. เม่อ คว ปลา กู เอา มา แก่ พ่อ กู ก ได้ หม่า ก สี่ หมาก หว
๑๓. น อนน ไค กน อร่อย กน ค กู เอา มา แก่ พ่อ กู ก ไป ต
๑๔. หนง วง ช้าง ได้ กู เอา มา แก่ พ่อ กู ก ไป ที่ บ้าน ที่ เม
๑๕. อง ได้ ช้าง ได้ งวง ได้ ปั่วว ได้ นาง ได้ เงอน ได้ ทอง กู เอา
๑๖. มา เวน แก่ พ่อ กู พ่อ กู ดาย ญ่ง พ่อ กู ก พร้า บั เรอ แก่ พ่อ
๑๗. กู ญ่ง บั เรอ แก่ พ่อ กู พ่อ กู ดาย จัง ได้ เมือง แก่ กู ทง
๑๘. (กั) ต เม่อ ช่ว พ่อ ขน ราม คำแหง เมือง ชกโขไท นั ด ใน น้ำ
๑๙. (ม) ปลา ใน น้ำ เข้า เจ้า เมือง บั เอา จกอบ ใน ไพร รูล ทาง เพ
๒๐. (อ) น ของ วว ไป คำ ชี ม้า ไป ขาย ไคร จก ไคร คำ ช้าง คำ ไคร
๒๑. จก ไคร คำ ม้า คำ ไคร จก ไคร คำ เงอน คำ ทอง คำ ไพร ฝ้า หน้า ไส
๒๒. ลก เจ้า ลูก ขน ผู้ ไค แล่ ลี ดาย หาย กั่ว^(๒) อีขาว^(๓) (เรอ) น พ่อ เช่อ
๒๓. เช่อ คำ^(๓) มนน ช้าง ชูล ก มช ชี ย เข้า ไพร ฝ้า ช้า ไท ป้า
๒๔. หมาก ป้า พล พ่อ เช่อ มนน ไร่ แก่ ลก มนน สัน ไพร ฝ้า
๒๕. ลก เจ้า ลูก ขน ผู้ แล่ ผด แผก แสก วัง กนน สวน ุด

๒๖. แท้ แล้^๔จ้ง แล้ง ความ (แ) กั^๔ขา ด้วย^๔ซั^๔บ้^๔เข้า^๔ผู้ ลกก มกก
๒๗. ผู้ ซ่อน เหน เข้า ท่าน บั^๔ไค^๔ร^๔พน เหน^๔สน ท่าน บั^๔ไค^๔ร^๔เดอ
๒๘. ด คน ไค^๔ซั^๔ข้าง มา หา พ้า^๔เมอง มา^๔ศั^๔ซ้อย^๔เหนอ^๔เพื่อ
๒๙. อ^๔กั^๔มนน บั^๔ม^๔ข้าง บั^๔ม^๔มา บั^๔ม^๔ปัวว บั^๔มี^๔นาง บั^๔ม^๔เงอ
๓๐. น บั^๔ม^๔ทอง ให้ แก่ มนน ซ้อย มนน ตวง เปน บ้าน เปน^๔เมอ
๓๑. ง ได้ ข้ำ^๔(ส)อก ข้ำ^๔เสออ หว^๔พ้ง หว^๔รบ กั^๔ด บั^๔ข้ำ^๔บั^๔ต ใน
๓๒. ปาก ุป^๔ต^๔ม กั^๔ดง อนน^๔ง้ง แชนว ไว^๔หั้นน ไพร^๔ฝ้า หน้า
๓๓. ปก กลาง บ้าน กลาง^๔เมอง^๔ม ถ้อย^๔ม ความ เจอ ท้อง
๓๔. (ขั)อง ใจ มนน จกก กั^๔ลาว^๔เถง เจ้า^๔เถง ชุน บั^๔ไร^๔ไป ดนน ก
๓๕. ี^๔ดง อ(น)น ท่าน แชนว ไว^๔พ^๔ชุน ราม คั^๔แหง เจ้า^๔เมอง ได้

๑. ญาณ รัช(ก^๑)มอช ตาม สวน ความ แก่ มนณ คัช ไร่ ไพร ใน
๒. (เม)อง สุกโขไท^๑นี้^๑จง ช้ ส้าง ป้า หมาก ป้า พล ท้ว^๑เมอ
๓. ง^๑นี้^๑ทุก แห่ง ป้า พ้าว ก^๑หลาย ใน^๑เมอง^๑นี้^๑ ป้า ลาง
๔. ก^๑หลาย ใน^๑เมอง^๑นี้^๑หมาก ม่วง ก^๑หลาย ใน^๑เมอง^๑นี้^๑
๕. ห(มา)ก ขาม ก^๑หลาย ใน^๑เมอง^๑นี้^๑ใคร ส้าง ได้ ไว้ แก่ มนณ
๖. กลาง^๑เมอง^๑ สุกโขไท^๑นี้^๑มี^๑นำ^๑ครพวง โข^๑ส^๑ใส่^๑กษ^๑ด
๗. ... (ก^๑) ง^๑ก^๑น^๑น้ำ^๑โขง^๑เมือ^๑แล้ง^๑รอม^๑เมอง^๑ สุกโขไท^๑นี้^๑ศร
๘. ุบ(ร) ได้ สาม พนม^๑ศ^๑ร้อย^๑วา^๑คน ใน^๑เมอง^๑ สุกโขไท^๑นี้^๑
๙. มก(ก) ทาน มกท ทรง^๑ส^๑มก^๑โอช^๑ทนม^๑พ^๑ชน^๑ราม^๑ก^๑แหง
๑๐. เจ้า^๑เมอง^๑ สุกโขไท^๑นี้^๑ทง^๑ชาว^๑แม่^๑ชาว^๑เจ้า^๑ท้ว^๑บิ้ว^๑ท้ว^๑นา
๑๑. ง^๑ล(ก) เจ้า^๑ล^๑ก^๑ชน^๑ทง^๑ซัน^๑ทง^๑หลาย^๑ทง^๑ศ^๑ชาย^๑ศ^๑ย^๑
๑๒. ฝูง (ท^๑)ว^๑ย^๑มี^๑สรธา^๑ใน^๑พระ^๑พุทธ^๑ศาสน^๑ทรง^๑ส^๑เมือ^๑พรัน
๑๓. ชา^๑ทุก^๑คน^๑เมือ^๑โอช^๑พรน^๑พร^๑การ^๑น^๑ก^๑ดิน^๑เดอม^๑ฉัง^๑จ^๑
๑๔. ง^๑แล้ว^๑เมือ^๑กราน^๑ก^๑ดิน^๑มี^๑พน^๑บ^๑ย^๑มี^๑พน^๑หมาก^๑มี^๑
๑๕. พน^๑ดอก^๑ไม้^๑มี^๑หมอน^๑ฉัง^๑หมอน^๑โนน^๑บ^๑ร^๑พาร^๑ก^๑ดิน^๑โอ
๑๖. ย^๑ทาน^๑แล้ว^๑ปี^๑แล้ว^๑ญ^๑บ^๑ถ่าน^๑ไป^๑ส^๑ด^๑ญ^๑ต^๑ด^๑ก^๑วัน^๑เตง^๑อ
๑๗. ไร่^๑ญ^๑ก^๑พ^๑น^๑เมือ^๑จก^๑เจ้า^๑มา^๑ว^๑ย^๑ร^๑ง^๑ก^๑น^๑แก่^๑อ^๑ไร
๑๘. ญ^๑ก^๑ (พ^๑)น^๑เท้า^๑หว^๑ล^๑น^๑ค^๑บ^๑ง^๑ค^๑(๑) กลอง^๑(๒) ด้วย^๑ส^๑ย^๑พาด^๑ส^๑ย^๑พ
๑๙. น^๑ส^๑ย^๑เลื้อน^๑ส^๑ย^๑ข^๑บ^๑บ^๑ไกร^๑จก^๑ม^๑ก^๑เห็ด^๑น^๑เห็ด^๑น^๑ไกร^๑จ
๒๐. ก^๑ม^๑ก^๑(ก) หว^๑หว^๑ไกร^๑จก^๑ม^๑ก^๑เลื้อน^๑เลื้อน^๑เมอง^๑ส
๒๑. ก^๑โข^๑ไท^๑นี้^๑มี^๑ศ^๑ปาก^๑(ป^๑)ต^๑หลว^๑ท^๑ย^๑น^๑ญ^๑อม^๑คน^๑ส^๑ย^๑ด^๑ก^๑น^๑
๒๒. เจ้า^๑มา^๑ด^๑ท่าน^๑เผ^๑ท^๑ย^๑(น) ท่าน^๑เห็ด^๑น^๑ไฟ^๑เมอง^๑ สุกโขไท^๑นี้^๑
๒๓. มี^๑ก^๑ง^๑จก^๑แตก^๑กล^๑(ง)^๑เมอง^๑ สุกโขไท^๑นี้^๑มี^๑พ^๑หาร^๑มี^๑
๒๔. พระ^๑พุทธ^๑ร^๑บ^๑ทอง^๑มี^๑พระ^๑อ^๑ฐ^๑ฐ^๑าร^๑ศ^๑มี^๑พระ^๑(พ^๑)ท^๑ร^๑บ^๑
๒๕. มี^๑พระ^๑พุทธ^๑ร^๑บ^๑อน^๑น^๑ให^๑ญ^๑มี^๑พระ^๑พุทธ^๑ร^๑บ^๑อน^๑
๒๖. ราม^๑มี^๑พ^๑หาร^๑อน^๑น^๑ให^๑ญ^๑มี^๑พ^๑หาร^๑อน^๑ราม^๑มี^๑ป^๑
๒๗. ุกร^๑น^๑ส^๑(ส^๑ย^๑ม)ค^๑(๓) มี^๑เอ^๑ร^๑มี^๑มหา^๑เอ^๑ร^๑เมือ^๑ง^๑ต^๑ว^๑น^๑ด^๑ก
๒๘. ๑^๑เมอง^๑ สุกโขไท^๑นี้^๑มี^๑อ^๑(ไร^๑)ญ^๑ญ^๑ก^๑พ^๑ชน^๑ราม^๑ก^๑แหง^๑ก^๑ทำ
๒๙. โอช^๑ทาน^๑แก่^๑มหา^๑เอ^๑ร^๑ส^๑(ง^๑ง^๑) ราช^๑ป^๑ราช^๑ญ^๑ร^๑ชน^๑จ^๑มี^๑บ^๑ค^๑ก^๑ใคร

- ๓๐. หลวงกกว่า ปู่คร ในเมืองนี้ ทุกคน ลูก แก้วเมืองสรร
- ๓๑. รนมราช มา ไ(น ก)ลาง อธิษฏก มี พหาร อนน ฝั่ง มน
- ๓๒. ให้ดู สง งาม แก้วมี พระ อฏฐารศ อนน ฝั่ง ลูก อย
- ๓๓. น บ้อง ทวน(น) โอกลเมอ(ง) ส(โ)ขไทน์ มี พหาร ม ปู่คร
- ๓๔. มี เทล หลวง (มี ปี่)า หมาย ป่า พล มี ไร่ มี นา มี ถิ่น ถิ่น
- ๓๕. มี บ้าน ให้ดู บ้าน เลก มี ป่า ม(ว)ง มี ป่า ขาม งาม งาม แก้ว(๔)

๑. ...ง^๑ เบื้อง^๑ คน นอน^๑ เมือง^๑ สุโขทัย^๑ นี้^๑ ม^๑ ตลาด ป
๒. (ส)าน^๑ ม^๑ พระอจน^(๑) ม^๑ ปราสาท^๑ ม^๑ ป้าหมาก พ้าว ป้า หมาก
๓. ลาง^๑ ม^๑ ไร่^๑ ม^๑ นา^๑ ม^๑ ถิ่น ถิ่น^๑ ม^๑ บ้าน ใหญ่ บ้าน เล็ก^๑ เบ
๔. อง หวว นอน^๑ เมือง^๑ สุโขทัย^๑ นี้^๑ ม^๑ ก^๑ ค^๑ พหาร^๑ ป^๑ ุคร
๕. ุ้ย^๑ ม^๑ สรดงส^๑ ม^๑ ป้า พราว ป้า ลาง^๑ ม^๑ ป้า ม่วง ป้า ขาม
๖. ^๑ม^๑ น้ำ โดก^๑ ม^๑ พระ ข^๑ พง^(๒) ^๑ศ^๑ เทพดา ใน เขา อนน นันน
๗. เป็น ใหญ่ กว่า^๑ ทก^๑ ศ^๑ ใน^๑ เมือง^๑ นี้^๑ ขน^๑ ผู้ ไค^๑ ถ^๑ เมือง
๘. สุโขทัย^๑ นี้^๑ แล^๑ ไหว^๑ ค^๑ พล^๑ ถก^๑ เมือง^๑ นี้^๑ ท^๑ ย^๑ เมือง
๙. นี้^๑ ค^๑ ค^๑ ไหว^๑ บ^๑ ค^๑ พล^๑ บ^๑ ถก^๑ ศ^๑ ใน เขา อนน บ^๑ ค^๑ ม^๑ บ^๑
๑๐. เกรง^๑ เมือง^๑ นี้^๑ หาย ๑๒๑๔ สก^๑ ป^๑ ม^๑ โรง พ^๑ ขน ราม ค^๑
๑๑. แหง เจ้า^๑ เมือง^๑ ศรชชนนาไล สุโขทัย^๑ นี้^๑ ป^๑ ลก^๑ ไม้ ตา
๑๒. น^๑ นี้^๑ ได้^๑ สบ^๑ ค^๑ เข้า^๑ จ^๑ ้ง^๑ ให้^๑ ช่าง ฟันน ขคาร^๑ หน ฎ^๑ ง^๑ หว่าง
๑๓. กลาง ไม้ ตาน^๑ นี้^๑ วนน^๑ เดือน คบบ^๑ เดือน โอก แแปค วนน วน
๑๔. น^๑ เดือน เตม^๑ เดือน บ้าง แแปค วนน^๑ ผง^๑ ป^๑ ุคร เทร มหาเถ
๑๕. ร^๑ ชัน ผนัง^๑ เหนอ ขคาร^๑ หน^๑ สดขรมม แก^๑ ุอบาสก^๑ ฝ
๑๖. ง^๑ ท่วย จ^๑ สด^๑ ค^๑ ไซ^๑ วนน^๑ สดขรมม พ^๑ ขน ราม ค^๑ แหง
๑๗. เจ้า^๑ เมือง^๑ ศรชชนนาไล สุโขทัย^๑ ชัน ผนัง^๑ เหนอ ขคา
๑๘. ร^๑ หน^๑ ให้^๑ ผง^๑ ท่วย^๑ ลก^๑ เจ้า^๑ ลก^๑ ขน^๑ ผง^๑ ท่วย^๑ ถ^๑ บ้าน^๑ ถ
๑๙. ^๑เมือง^๑ กนน วนน^๑ เดือน คบบ^๑ เดือน เตม^๑ ท่าน แฎ^๑ ช่าง^๑ ฝ
๒๐. (อ)ก กรพคค ลยาง^๑ ท^๑ ย^๑ น^๑ ฎ^๑ วม^๑ ทอง งา^๑ ช่าง^๑ ขวา^๑ ช^๑ ร^๑ จ^๑ ศร
๒๑. (พ) ^๑ขน^๑ ราม ค^๑ แหง^๑ ชัน^๑ ช^๑ ไป^๑ นบ พร(๘) ...อร^๑ ฎ^๑ ฎ^๑ ก^๑ แล
๒๒. (ว) เข^๑า มา ๑ จ^๑าร^๑ก^๑ อนน^๑ ผนัง^๑ ม^๑ ใน^๑ เมือง^๑ ชลชง^๑ สถาบ^๑ ไร่
๒๓. (ค^๑)ว^๑ พระ^๑ ศร^๑ รคณา^๑ ค^๑ จ^๑าร^๑ก^๑ อนน^๑ ผนัง^๑ ม^๑ ใน^๑ ถ^๑า^๑ ช^๑ ถ^๑า
๒๔. (ท)ระ^๑ ราม^๑ ุ้ย^๑ ผง^๑ น้ำ ส^๑พาย จ^๑าร^๑ก^๑ อนน^๑ ผนัง^๑ ม^๑ ใน^๑ ถ^๑า
๒๕. (รค)นธ^๑าร^๑ ใน^๑ กลวง^๑ ป^๑า^๑ ตาน^๑ นี้^๑ ม^๑ ฆาธา^๑ สอง^๑ อนน^๑ อนน^๑ ผนัง^๑ ช^๑
๒๖. (ฆา)ธา^๑ พระ^๑ มาส^๑ อนน^๑ ผนัง^๑ ช^๑ พ^๑ท^๑ฆาธา (ข)คาร^๑ หน^๑ หน^๑ ช^๑ ม
๒๗. นง^๑ ฆาธา^๑คาร^๑ สถาบ^๑ ไร่^๑ หน^๑ (จ^๑) ทง^๑ หลา^๑ เหน

๑. พู่ชน พระ (ราม) คัมแหง ลก พู่ชน ษร ษทรา ษตย เป
๒. (น)ชน (ไ)น ษเมือง ษรชชน (นไ)ล ษโขไท ทง มา กาว ลว
๓. (แ)ล ษไท ษเมือง ษไ หล้า ษเฎ ... ษไท ษว ษว ษอง มา ษอ
๔. ก ๑๒๐๗ ษก ษป ษกร ษให้ ษชด (ษเ) ษระ ษช ษด ษออก ษทง ษหลาย
๕. ษน กษำ ษบ ษชา ษบ ษเรอ ษแ ก ษระ ษช ษด ษไ ษเดอน ษก ษว ษน ษจ
๖. ง ษเ) ลง ษฝง ษน กกลาง ษ(ษเ) ษ(ษเ) ษรชชน ษน ษล ษก ษระ ษเจ
๗. ษไ ษเด ษน ษอ ษก ษเ) ษจ ษแล้ว ษตั้ง ษว ษง ษผ ษล ษอ ษม ษระ ษม
๘. ษห ษช ษด ษสาม ษเ) ษจ ษแล้ว ษเม ษอ ษก ษอน ษล ษย ษส ษไท ษนี้ ษบ
๙. ษม ๑๒๐๕ ษก ษป ษม ษแม ษพู่ ษชน ษร ษม ษค ษแหง ษห ษไ ษร ษใจ
๑๐. ษน ษใจ ษแล ษไ ษล ษย ษส ษไท ษนี้ ษล ษย ษส ษไท ษนี้ ษจ ษม ษเพ
๑๑. ษอ ษชน ษผู้ ษน ษน ษไ ษว ษไ ษพู่ ษชน ษพระ ษร ษม ษค ษแหง ษน ษน ษห
๑๒. ษเป ษน ษท้าว ษเป ษน ษพร ษญา ษแ ก ษไท ษทง ษหลาย ษห ษเป ษน
๑๓. ษุ ษคร ษอ ษจ ษาร ษย ษสง ษส ษอน ษไท ษทง ษหลาย ษให้ ษรู้
๑๔. ษบ ษน ษรู้ ษช ษร ษม ษม ษแท ษแต ษคน ษอน ษน ษม ษน ษเมือง ษไท ษด ษว ษ
๑๕. ษรู้ ษด ษว ษย ษล ษว ษก ษก ษด ษว ษย ษแ ก ษล ษว ษด ษว ษย ษห ษน ษด ษว ษย ษแ ฉะ
๑๖. ษด ษว ษย ษร ษแ ก ษห ษคน ษจ ษก ษส ษม ษอ ษม ษไ ษได้ ษอ ษจ ษป ษร ษบ ษฝ ษง ษขำ
๑๗. ษเส ษก ษม ษเมือง ษก ษว ษาง ษข ษาง ษหลาย ษป ษร ษบ ษเ) ษอ ษง ษต ษวน ษน ษอ
๑๘. ษอ ษก ษร ษอด ษส ษร ษล ษว ษง ษสอง ษแ ก ษว ษล ษบ ษา ษจ ษย ษส ษค ษท ษเ) ษฝ ษง ษข
๑๙. ษง ษเ) ษง ษว ษง ษจ ษน ษน ษว ษง ษค ษำ ษเป ษน ษท ษแล้ว ษเป ษ(อ) ษง ษหว
๒๐. ษน ษอน ษร ษอด ษค ษน ษท ษพระ ษบ ษาง ษแพ ษร ษก ษส ษพร ษณ ษณ ษก
๒๑. ษม ษร ษา ษช ษบ ษร ษเพ ษช (ษบ) ษร ษศ ษร ษช ษร ษม ษร ษา ษฝ ษง ษท ษเล
๒๒. ษส ษม ษท ษเป ษน ษท (ษแล้ว) ษเ) ษอ ษง ษต ษวน ษน ษค ษร ษอด ษเม ษอ
๒๓. ษง ษจ ษอด ษเมือง ... ษน ษห ษง ษศ ษา ษพิ ษด ษส ษม ษท ษร ษห ษเป
๒๔. ษน ษแดน ษอ ษเ) ษอ ษง (ษตน) ษน ษอน ษร ษอด ษเมือง ษแพ ษล ษเม
๒๕. ษอ ษง ษม ษำ ษเมือง ษน ... ษเมือง ษพล ษว ษพ ษน ษฝ ษง ษข ษอง
๒๖. ษเมือง ษช ษว ษเป (ษน) ษท ษแล้ว ษอ ษปล ษก ษล ษย ษง ษล ษก ษขำ
๒๗. ษน ษล ษก ษเมือง (ษน) ษน ษช ษอ ษบ ษด ษว ษย ษช ษร ษม ษม ษท ษก ษน